

DATOS IDENTIFICATIVOS

Teoría e técnica do documental

Materia	Teoría e técnica do documental			
Código	P04G070V01904			
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Comunicación audiovisual e publicidade			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				

Descrición xeral Aínda que aparentemente secundario e periférico en relación cunha historia básica do cine, maltratado industrial e teoricamente durante boa parte da historia do cine, o documental representa en xeral un marco importantísimo na historia do estilo cinematográfico e ata, nalgúns casos, no ámbito industrial. Presenta á vez, e con todo, moitos problemas metodolóxicos e pragmáticos de cara a súa análise textual e histórica. A asignatura axuda ao alumno a asumir que o documental presenta unhas posicións textuais diferentes ás do cine de ficción que afectan a dispositivos formais, estilísticos e de enunciación.

O tratamento formal das imaxes e o son co mostrado produce modelos históricos diferentes, e isto maniféstase en estratexias concretas de selección, montaxe e posta en escena que distinguen ao documental como un modelo distinto ao do cine de ficción. Trátase pois de aproximarse a un dos máis fascinantes territorios fílmicos, aquel que, partindo do documental clásico (de Flaherty a Grierson) e atravesando a modernidade (de Rouch e Wiseman a Claude Lanzmann) acabará no seu período de maior autoconciencia e reflexividade por facer colisionar "documental" e "ficción" ofrecendo suxestivas experiencias que, a falta de ulteriores axustes, poderíamos cualificar como falsos documentais, cine-ensaio, películas de metraje atopado, etc.

Estas e outras cuestións serán obxecto de estudo na asignatura.

Competencias

Código	
C1	Coñecemento da historia e evolución da fotografía, cine, radio e televisión a través das súas propostas estéticas e industriais, ademais da súa relevancia social e cultural no tempo.
C22	Capacidade para analizar relatos audiovisuais, atendendo aos parámetros básicos da análise de obras audiovisuais, considerando as mensaxes icónicas como textos e produtos das condicións sociopolíticas e culturais dunha época histórica determinada.
C34	Coñecemento dos fundamentos procedimentais e narrativos vencellados á produción audiovisual de non ficción.
D7	Conciencia solidaria: respecto solidario polas diferentes persoas e pobos do planeta, polos valores universais de educación, cultura, paz e xustiza, e polos dereitos humanos, a igualdade de oportunidades e a non discriminación de mulleres e persoas con discapacidade
D8	Sensibilidade, respecto e necesidade de conservación do patrimonio cultural e audiovisual de Galicia e do mundo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da historia e evolución do documental no cine e TV	C1
Coñecemento e identificación dos elementos, recursos e métodos presentes no proceso de construción dun relato documental para diversos medios audiovisuais	C34
Capacidade de analizar o relato documental como xénero, tendo en conta a súa estrutura narrativa, planificación e montaxe, así como o seu contexto político-social e cultural	C22

Capacidade de análise crítico ante a concepción e realización de documentales	C22
Respecto solidario polos distintos modelos de documental, nacidos noutras culturas e con outros valores sociais	D7
Sensibilidade por conservar o patrimonio documental xenerado a través dos tempos	D8

Contidos	
Tema	
Introdución ao documental	Diferencias entre documental e reportaxe Veracidade e obxetividade Temas e estilos
As modalidades de representación	Modalidade expositiva Modalidade observacional Modalidade interactiva Modalidade reflexiva Modalidade performativa- Modalidade poética
O documental contemporáneo: cando se borra a fronteira de xénero	Cine de non ficción A postverité A reinvención do documental O fake, a apropiación e remontaxe Cine ensaio
O documental en España	Breve historia do documental español 2000-2010 a nova ola do documental español O caso do Novo Cinema Galego
A produción de documentais	O desenvolvemento A investigación de campo A produción postproducción Comercialización e difusión

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	0	22
Seminarios	11	22	33
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Proxectos	0	45	45
Cartafol/dossier	4	8	12
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	6	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Estudo de casos/análises de situacións	Análise formal de obras documentais, utilizando filmes ou secuencias dos mesmos que exemplifiquen as diversas modalidades de representación e formas narrativas e a súa evolución histórica
Proxectos	O proxecto consistirá en realizar unha peza documental non superior a dez minutos. Os alumnos, desta forma, poderanse achegar de forma práctica ao obxecto de estudo desta materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	En horario de tutorías
Seminarios	En horario de tutorías
Estudo de casos/análises de situacións	En horario de tutorías
Probas	Descrición
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	En horario de tutorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Proxectos	Traballo desenvolvido durante o curso que consiste na realización dun proxecto documental	40	C34	
Cartafol/dossier	Presentación dunha memoria de proxecto documental que deberá incluír os documentos típicos dunha produción audiovisual	10	C34	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou outros exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben responder á actividade presentada aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Neste caso as probas de exame, orais ou escritas, consistirán na análise dun filme ou fragmento do mesmo a partir do exposto en clase e das lecturas obrigatorias ou recomendadas.	50	C1 C22	D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación baseada na participación activa do alumno e na entrega dos traballos e exercicios que se lle teñan requirido ao longo do curso.

Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos a través de probas presenciais.

Cualificación numérica de 0 a 10 segundo a lexislación vixente (RD 1125/2003)

A materia impártese en réxime presencial, por tanto, se o profesor o considera realizará un control de asistencia ao longo do curso.

Para superar a materia é necesario ter aprobadas todas as partes, isto é: a parte teórica, a práctica e superar o control de asistencia, de realizarse.

En caso de suspender a parte práctica na convocatoria de xuño, os alumnos terán que realizar unha serie de traballos prácticos pactados co profesor co obxectivo de superar a materia.

En caso de suspender a parte teórica na convocatoria de xuño, os alumnos deberán superar un exame teórico, en modalidade oral ou escrita, na segunda convocatoria.

Aqueles alumnos que non superasen o control de asistencia, de realizarse, deberán presentar un traballo compensatorio pactado previamente co docente.

En caso de non superar a materia na segunda convocatoria o alumno terá que volver cursar a materia adaptándose á guía docente do curso no que se matricule.

Bibliografía. Fontes de información

Andrew, Dudley J., (1978), Las principales teorías cinematográficas, Gustavo Gili, Barcelona.

Barnouw, Erik, (1996), El documental: Historia e Estilo, Gedisa, Barcelona.

Bergala, Alain (2000) Roberto Rossellini: el cine revelado, Paidós, Barcelona.

Bordwell, David y Thompson, Kristin, (1995), El arte cinematográfico, Paidós, Barcelona.

Bonet, Eugeni, (1993), Desmontaje: Film, video/apropiación, reciclaje, IVAM, Valencia.

Catalá, Josep María, Cerdán, Josetxo y Torreiro, Casimiro, (2001), Imagen, memoria y fascinación, IV Festival de Cine Español de Malaga, Málaga.

Cerdán, Josetxo y Torreiro, Casimiro, (2007), Al otro lado de la ficción: Trece documentalistas españoles contemporáneos, Cátedra, Madrid.

Cerdán, Josetxo, (2007), "Después de lo real", Archivos de la Filmoteca, nº 57-58, Vol. 1 y 2, Filmoteca de Valencia, Valencia.

Cherchi Usai, Paolo, (2005), La muerte del cine, Leartes, Barcelona.

Comolli, Jean Lois, (2007), Ver y poder, Aurelia Rivera, Nueva Librería, Buenos Aires.

Font, Domènec y Losilla, Carlos, (2007), Derivas del cine europeo contemporáneo, Ediciones de la filmoteca, Valencia.

Frances, Miguel, (2003), La producción de documentales en la era digital, Cátedra, Madrid.

Ledo, Margarida, (2003), Del cine-Ojo a Dogma 95: Paseo por el amor y la muerte del cinematógrafo documental. Paidós comunicación, Barcelona.

MacCann, Richard Dyer, (1966), Film: A Montage of theories, Dutton Paperbacks, Nueva York.

Martin, Adrian y Rosebaum, Jonatham, (2003) Movie Mutations: The changing world of cinephilia, BFI, Londres.

Nichols, Bill, (1997), La representación de la realidad, Paidós, Barcelona.

Quintana, Ángel, (2003), Fábulas de lo visible: el cine como creador de realidades, Acantilado, Barcelona.

Sánchez-Navarro, Jordi e Hispano, Andrés, (2001), Imágenes para la sospecha, Glenat, Barcelona.

Torreiro, Casimiro y Cerdán Josetxo, (2005), Documental y vanguardia, Cátedra, Madrid.

Ortega, María Luisa, (2005), Nada es lo que parece, 8 ½, Madrid.

Ortega, María Luisa y García, Noemí, (2008): Cine directo, TB editores, Madrid.

Plantinga, Carl, (1997), Rethoric and Representation in non fiction Film, Cambridge University Press, Nueva York.

Sichel, Berta, (2003), Postvérité, Centro Párraga, Murcia.

Tarkovski, Andrei, (2007), Esculpir en el tiempo, Rialp, Madrid.

Vorkapich, Slavko, (1966), "Toward True Cinema", en Film: A Montage of theories, Dutton Paperbacks, Nueva York.

VV.AA., (2007), D'generación: experiencias subterráneas de la no-ficción española, Instituto Cervantes, Madrid.

Weinrichter. Antonio, (2004), Desvíos de lo real, Festival Internacional de Cine de las Palmas, T&B editores, Las Palmas.

Weinrichter. Antonio, (2007), La Forma que piensa : tentativas en torno al cine-ensayo, Comunidad Foral de Navarra, Pamplona.

Weinrichter. Antonio, (2008), Metraje encontrado. La apropiación en el cine documental e experimental, Festival Punto de Vista, Pamplona.

www.blogsandocs.com

www.acuartaparede.com

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Guión, producción e realización de programas de ficción/P04G070V01602

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Narrativa audiovisual/P04G070V01503
